

Asia: VN/35084/2025

Kuuleminen alueellisen matkailijaveron toteuttamisesta

Yleisiä näkemyksiä matkailijaverosta

Miten suhtaudut alueellisen matkailijaveron käyttöönottoon? Jos kunnilla olisi mahdollisuus ottaa käyttöön alueellinen matkailijavero, näkisitkö veron ajankohtaisena ja edistettävänä toimenpiteenä?

Lapin matkailuelinkeinon liitto (LME) suhtautuu kriittisesti matkailijaveron käyttöönottoon Suomessa. Se nostaisi matkailupalveluiden verotusta entisestään, vaikka niitä verotetaan jo nyt hyvin tiukasti verrattuna muihin EU-maihin. Maat, jotka hyötyvät eniten matkailusta, verottavat matkailua kokonaisuutena vähemmän kuin Suomi, vaikka niissä olisi käytössä matkailijavero. Suomessa yleistä arvonlisäveroa on nostettu 25,5 prosenttiin, mikä on EU maiden toiseksi korkein. Majoituspalveluiden, henkilökuljetusten ja liikuntapalveluiden arvonlisävero on noussut 10 prosentista 13,5 prosenttiin jolloin mm. majoituksen arvonlisävero on Euroopan toiseksi korkeimmalla tasolla. Matkailu on ainoa vientiala, joka maksaa arvonlisäveroa 5,5 miljardin euron vientitulostaan. Arvonlisäveron lisäksi matkailuyritykset maksavat yhteisöveroa ja kiinteistöveroa sekä useita muita veroja. Matkailu työvoimaintensiivisenä alana kerryttää myös merkittävästi työntekijöiden tuloveroa. Matkailuun kohdistuvan verotuksen ja kustannusten nousu heikentää Suomen matkailun kilpailukykyä äärimmäisen kilpailluilla kansainvälisillä markkinoilla. Kilpailukykyä ei tule heikentää kasvattamalla verotaakkaa.

Lapin kauppakamari on tehnyt selvityksen Lapin matkailun verotulovaikutuksista. Lapissa matkailusta saatavia verotuloja kertyi vuonna 2023 yhteensä 293 miljoonaa euroa. Laskelmassa huomioitiin palkka-, yhteisö- ja arvonlisäverot. Tämän laskelman ulkopuolelle jäivät vielä esimerkiksi kiinteistöverot ja pääomatuloverot. Uusien verojen luomisen sijaan pidämme tärkeänä tarkastella, miten matkailun jo nyt tuomaa verokertymää voitaisiin käyttää matkailun kestävyiden edistämiseksi.

Alueellisen matkailuveron selvityksen lähtökohtana on, että matkailijaverosta kertyvillä tuloilla edistetään kestävä matkailua. Kestävän matkailun kehittäminen on tärkeää ja siihen tulee panostaa. Matkailijaverolla olisi kuitenkin vaikea edistää kestävä matkailua, koska verot ovat Suomessa yleiskatteellisia eikä yksittäiselle verolle voida nykyisen lainsäädännön puitteissa määritellä tiettyä käyttökohdetta. Tämä tarkoittaa, että esitetyn matkailijaveron kertymä ei

välttämättä käytettäisi matkailun kestävyteen liittyviin tarkoituksiin. Matkailun kestävyteen vaikuttavat yritysten omien toimien lisäksi alueorganisaatioiden, valtion, kuntien ja monien muiden organisaatioiden toimet. Kunnille kerättävä vero ei kohdistuisi muiden toimijoiden tekemiin toimenpiteisiin. Jos verot ohjattaisiin kuntien käyttöön, päätettäisiin niistä kunnissa poliittisesti. Näemme suurena riskinä, että varat käytettäisiin kunnissa kulloinkin tärkeimpänä nähtäviin kuluihin eikä välttämättä matkailun kestävyden edistämiseen. Matkailun vaikutukset esim. Lapissa kohdistuvat myös SOTE-toimintoihin eli terveystalouteen ja pelastustoimeen, tiestöön sekä esimerkiksi luonnon- ja kansallispuistojen alueella oleviin reitistöihin, jotka eivät ole kuntien harteilla.

Vaikka monessa muussa maassa on erilaisia matkailijaveroja käytössä, ei se tarkoita, että vero tulisi ottaa käyttöön myös Suomessa. Monessa maassa matkailijaverokertymän käyttö on ennalta tarkkaan määriteltyä, jolloin tilanne on eri kuin Suomen verolainsäädännössä. Kannustamme huomioimaan tämän, kun selvityksessä verrataan eri maiden matkailijaveroja.

Matkailijaveroa on selvityksessä kaavailtu kerättävän majoituksen yhteydessä. Tämä asettaa suuren riskin kilpailun vääristymisestä ja valvonnan haasteista virallisten majoitusyritysten ja epävirallisesti majoitustoimintaa harjoittavien kuten lyhyt vuokraajien kesken. Jo nyt virallisia majoittajia velvoittavat monet maksut ja lait, joita epäviralliset majoittajat eivät joudu noudattamaan. Monet matkailuun liitetyistä haitoista aiheutuvat kuitenkin juuri muista kuin majoitusyritysten asiakkaista, jotka eivät käytä matkailuyritysten järjestämiä palveluita eivätkä saa heiltä ohjeistusta. Tämä ristiriita sekä vääristäisi kilpailua, että kohdentaisi maksuvelvollisuuden väärille asiakkaille. Jos matkailijaveron otettaisiin käyttöön, olisi sen kohdistuttava tehokkaasti ja tasapuolisesti kaikkeen kilpailevaan majoitustoimintaan.

Matkailijaveron kerääminen majoituksista muodostaisi myös merkittävän hallinnollisen taakan majoitusyrityksille ja viranomaisille.

Mitä hyötyjä ja haittoja tällaisesta verosta olisi? Entä mitä mahdollisia ongelmia matkailijaveroon voisi liittyä?

Nykyisen lainsäädännön puitteissa, jossa verot ovat yleiskatteellisia, emme näe hyötyjä matkailijaverosta. Kunnat ja jotkut muut toimijat ovat ajaneet matkailijaveron käyttöönottoa lievittämään haastavaa taloustilannettaan. Tämä ei kuitenkaan välttämättä edistä kestävä matkailua, joka selvityksessä on asetettu tavoitteeksi.

Matkailijaveron ongelmana näemme sen vaikutuksen Suomen matkailun hintakilpailukykyyn. Verokustannukset ovat jo valmiiksi korkeita, ja uusi vero nostaisi niitä entisestään. Suomi on jo nyt kallis kohde monille matkailijoille, eikä verojen nostaminen tuo matkailijalle lisää sisältöä tai laatua matkaan. Hintataso vaikuttaa sekä kotimaisiin että ulkomaisiin matkailijoihin. Kotimaiset matkailijat

vertaavat kotimaan matkakohteita ulkomaanmatkoihin ja päätyvät yhä herkemmin matkustamaan ulkomaille, jos kotimaan hintataso nousee. Ulkomaiset matkailijat puolestaan vertaavat eri matkakohteita keskenään ja päätyvät valitsemaan toisen matkakohteen, jos Suomi tai täällä yksittäinen kunta koetaan liian kalliiksi. Molemmissa tilanteissa ei menetetä vain matkailuveron kertymää, vaan ennen kaikkea työpaikkoja ja tuloja suomalaisissa matkailuyrityksissä.

Toinen merkittävä ongelma on, ettei veroja voida nykyisen verolainsäädännön puitteissa kohdentaa tiettyyn käyttötarkoitukseen. Tällöin ei olisi mahdollista varmistaa, että veroja käytettäisiin juuri matkailun kestävyysedistämiseksi vaan kuntien yleisiin menoihin.

Alueellinen matkailijavero vääristäisi kilpailua eri kunnissa sijaitsevien matkailuyritysten välillä. Todennäköistä olisi, että matkailijavero otettaisiin käyttöön siellä, missä matkailua on eniten ja verokertymän odotettaisiin olevan suurin. Samalla rankaistaisiin niitä yrityksiä, jotka omalla pitkäjänteisellä kehittämistyöllään ovat kasvattaneet matkailua näillä paikkakunnilla. Niissä kunnissa, joissa matkailijaveroa ei otettaisi käyttöön, yrityksille syntyisi hintakilpailuetu. Epävarmuus siitä missä ja koska matkailijavero otettaisiin käyttöön, luo myös ennakoimattomuutta, joka heikentää yritysten investointihalukkuutta.

Kilpailu vääristyisi myös eri majoitusmuotojen välillä, jos viranomaisilla ei ole mahdollisuutta valvoa kaikkien majoitusmuotojen osalta majoitustoiminnan toteutumista ja siihen liittyvää veronmaksua. Jo viime vuonna lausunnolla olleessa lyhyt vuokrausta koskevassa rakentamislain muutosehdotuksessa todettiin, että kerrostaloissa tapahtuvan lyhyt vuokrauksen valvominen tulee olemaan viranomaisille mahdotonta, mikäli se perustuu majoittajan omaan ilmoitukseen. Sama pätee tällöin myös veron keräämisen valvontaan.

Jo nyt virallisia majoittajia velvoittavat monet maksut ja lait, joita epäviralliset majoittajat eivät joudu noudattamaan. Monet matkailuun liitetyistä haitoista kuitenkin aiheutuvat juuri muista kuin majoitusyritysten asiakkaista, jotka eivät käytä matkailuyritysten järjestämiä palveluita eivätkä saa heiltä ohjeistusta. Tämä ristiriita sekä vääristäisi kilpailua, että kohdentaisi maksuvelvollisuuden väärille asiakkaille.

Miten suhtaudut veron kokeiluluonteiseen? Miten ja millä tavoin kokeilu olisi toteutettavissa? Mitä veron kokeilulla haluttaisiin saavuttaa?

Pidämme tärkeänä, että alueellisesta matkailijaverosta tehdään perusteellinen selvitys eikä kokeilua käynnistetä liian herkästi. Lyhytkestoinenkin epäonnistunut kokeilu voisi aiheuttaa pitkäaikaista haittaa kilpailuedellytyksille. Kokeilua ei myöskään saa rajata vain rekisteröityyn majoitukseen koska se antaisi harhaanjohtavan kuvan sekä verokertymästä että veron keräämisen teknisistä haasteista. Esimerkiksi Rovaniemellä lyhyt vuokrauksen osuus kaupungin majoituskapasiteetista on jo lähes 70%.

Veron tavoite ja suuruus

Minkälaisia tavoitteita matkailijaverolla olisi? Miksi matkailijavero otettaisiin käyttöön kunnassa ja mitä sillä haluttaisiin saavuttaa?

Selvityksessä alueellisen matkailijaveron tavoitteeksi on asetettu matkailun kestävyiden edistäminen. Matkailun kestävyiden edistäminen itsessään on tärkeää. Matkailun kestävyttä edistävät monet toimijat, eivät ainoastaan kunnat. Mielestämme matkailijavero ei ole oikea keino tämän tavoitteen saavuttamiseksi.

Mitä kestävän matkailun tavoitteella tarkoitetaan ja miten matkailijaverolla edistettäisiin tätä tavoitetta?

Matkailun kestävyttä tulee edistää ekologisen, sosiaalisen ja taloudellisen kestävyiden osalta. Matkailun kestävyttä edistävät monet toimijat, monin eri tavoin. Matkailuyritykset itse tekevät paljon sesonkien ja viipymien pidentämiseksi, energian käytön vähentämiseksi, palvelujen ja toimintatapojen parantamiseksi sekä monia erilaisia toimenpiteitä matkailun kestävyiden kehittämiseksi. Matkailun alueorganisaatiot muun muassa ohjaavat asiakkaita vastuulliseen toimintaan viestinnän ja ohjeistuksen keinoin, kohdentavat markkinointia oikeille kohderyhmille, kehittävät kestävästä liikkumisesta ja käyvät vuoropuhelua paikallisten asukkaiden ja sidosryhmien kanssa. Valtiolla, Metsähallituksella ja muilla maanomistajilla on merkittävä rooli kestävästä luonnossa liikkumisen mahdollistajana reittien kehittämisen kautta. Valtiolla on myös vahva rooli toimivan ja kestävästä liikenneinfrastruktuurin luomisessa sekä valtakunnallisessa matkailun kehittämisessä. SOTE-alueet puolestaan vastaavat mm. palo- ja pelastustoimesta, joka on oleellinen osa matkailun turvallisuusympäristöä. Kunnat tekevät myös sekä itsenäisesti että yhteistyökumppaneiden kanssa monenlaisia toimenpiteitä matkailun kestävyiden kehittämiseksi. Kunnilla on kaavoitusmonopolin ansiosta keskeinen rooli matkailun toimintojen suunnittelussa ja sen toteutumisen valvonnassa. Hyvällä suunnittelulla voidaan vahvasti ohjata matkailua kestävämmäksi ja mahdollisimman hyvin muiden toimintojen kuten paikallisen asumisen kanssa yhteen sopivaksi.

Mielestämme matkailijavero ei ole oikea keino kestävästä matkailun tavoitteen saavuttamiseksi. Vero itsessään ei ohjaa matkailua vastuullisemmaksi, ja kunnille on vaikutusvaltaa vain osaan niistä toimenpiteistä, joilla matkailun kestävyttä voidaan edistää. Matkailun tuomaa nykyistä verokertymää tulisi tarkastella kokonaisuutena ja ohjata sitä suoraan matkailun kestävyiden kehittämiseen.

Minkä suuruinen matkailijavero olisi perusteltu?

Emme pidä matkailijaveroa perusteltuna.

Veron soveltamisala

Mihin majoitusmuotoihin veron tulisi kohdistua? Entä mihin sen ei tulisi kohdistua?

Emme kannata matkailijaveroa. Jos sellainen kuitenkin perittäisiin, tulisi sen kohdistua tasapuolisesti kaikkiin majoitusmuotoihin mukaan lukien lyhyt vuokraustoiminta, jonka osuus esimerkiksi Rovaniemen majoituskapasiteetista on jo lähes 70%.

Veron alueellinen soveltaminen

Tulisiko vero olla mahdollista ottaa käyttöön alueellisesti yksittäisissä kunnissa?

Emme kannata alueellista matkailijaveroa emmekä näe hyödylliseksi ottaa sitä käyttöön kunnissa. Sen sijaan tulisi tarkastella, miten matkailun jo nyt tuomaa verokertymää voidaan käyttää matkailun kestävyiden edistämiseen.

Tulisiko veroa olla mahdollista soveltaa vain osaan kunnan alueista (esimerkiksi vain keskusta-alueella)?

Emme kannata alueellista matkailijaveroa emmekä näe hyödylliseksi ottaa sitä käyttöön kunnissa. Sen sijaan tulisi tarkastella, miten matkailun jo nyt tuomaa verokertymää voidaan käyttää matkailun kestävyiden edistämiseen.

Tulisiko veroa olla mahdollista soveltaa vain osan aikaa vuodesta kuten sesonkiaikoina?

Veron soveltaminen vain tiettyinä aikoina loisi epäselvyyttä sekä yrityksille, että asiakkaille. Matkailun kestävyiden kehittämisessä on tärkeää vahvistaa ympärivuotisuutta eikä asettaa lisämaksuja sesonkiajoille.

Missä määrin kunnille tulisi jättää mahdollisuuksia valita veron soveltamiseen liittyviä yksityiskohtia? Esimerkiksi alueellinen soveltuminen, erityyppisiin majoituksiin kohdistuminen, ajallinen soveltuminen ja eri verotasot.

Emme kannata alueellista matkailijaveroa. Mikäli vero luotaisiin, se pitäisi pitää mahdollisimman selkeänä. Mitä enemmän kuntakohtaista soveltamismahdollisuuksia olisi, sitä vaikeampi mallia olisi ymmärtää, ennakoida ja sitä enemmän se asettaisi eri toimijat eriarvoiseen asemaan. Etenkään ei pidä mahdollistaa eri tyyppisten majoitusten erottelua, sillä se voisi asettaa esimerkiksi rekisteröidyn majoitustoiminnan vieläkin eriarvoisempaan asemaan kuin se jo nyt on.

Verotuotto

Voit esittää tässä näkemyksiä verotulojen käytöstä ja kohdistamisesta kunnille.

Emme kannata alueellista matkailijaveroa. Sen sijaan pidämme kannatettavana selvittää, miten matkailusta nyt jo kerättäviä veroja voitaisiin paremmin kohdentaa matkailun kestävyiden edistämiseen niin kuntien, valtion kuin muidenkin toimijoiden osalta. Mikäli veroa ei kerättäisi kattavasti koskien kaikkia majoitustyyppisiä ja kuntia, jäisi verotuotto todennäköisesti järjestelmän kustannuksiin nähden vähäiseksi ja vaikutukset kokonaisuutena negatiivisiksi.

Verovelvolliset, verotusmenettely ja veronkanto

Voit esittää tässä näkemyksiä verovelvollisuudesta, verotusmenettelystä ja veron keräämisen toteutuksesta.

Emme kannata alueellista matkailijaveroa. Jos sellainen kuitenkin toteutettaisiin, tulisi sen koskea tasapuolisesti kaikkia majoittajia, sekä rekisteröityjä että rekisteröimättömiä majoituksia. Veron kerääminen aiheuttaisi hallinnollista taakkaa yrityksille, jota ei tulisi kasvattaa.

Alueellisen matkailijaveron taloudelliset vaikutukset

Minkälainen merkitys matkailulla on kunnille?

Matkailulla on suuri merkitys kuntien elinvoimalle. Lapissa matkailu on yksi suurimmista elinkeinoista ja osassa kunnista suurin yksittäinen elinkeino. Lapissa matkailutulo on noin 1,5 mrd euroa ja se luo noin 10 000–15 000 työpaikkaa vuodessa. Matkailu on työvoimaintensiivinen ala ja se tuo työpaikkoja myös syrjäisemmille paikkakunnille, pitäen kuntia asuttuina ja jopa kasvattaen asukasmäärää. Lapin matkailun kasvu on perustunut ennen kaikkea ulkomaisten matkailijoiden määrän kasvuun. Ulkomaiset asiakkaat käyttävät runsaasti palveluita ja jättävät merkittävän, vientiin verrattavan tulovirran. Matkailu on ainoa vientiala, josta maksetaan arvonlisäveroa. Asiakkaiden maksamat rahat tulevat ulkomailta, mutta palvelut käytetään Suomessa. Matkailu luo liiketoimintaa myös muille toimialoille, joiden palveluita käyttävät sekä matkailuyritykset että matkailijat. Esimerkkejä tällaisista ovat kiinteistöhuolto, rakentaminen, vähittäiskauppa ja liikennepalvelut. Myös paikalliset asiakkaat hyötyvät matkailun kysynnän vuoksi luoduista palveluista, kuten esimerkiksi ravintolatarjonnasta tai ulkoilureiteistä.

Miten matkailijavero vaikuttaisi kunnan matkailumääriin ja vetovoimaan?

Matkailijavero nostaisi hintoja verrattuna muihin matkakohteisiin, jossa veroa ei olisi, ja heikentäisi näin kunnassa toimivien matkailuyritysten hintakilpailukykyä. Tämä voi johtaa matkailijamäärien vähenemiseen sekä ulkomaisten että kotimaisten asiakkaiden keskuudessa. Se todennäköisesti myös heikentäisi kunnan vetovoimaisuutta investointikohteena.

Miten arvioit matkailijaveron vaikuttavan alueen yrityksiin ja asukkaisiin?

Matkailijavero heikentäisi yritysten hintakilpailukykyä ja voisi tätä kautta heikentää työllistävyyttä sekä investointihalukkuutta.

Miten näet vaikutusten riippuvan siitä, ottavatko lähialueen kunnat matkailijaveron käyttöön ja minkälaisena?

Kuntien väliset erot matkailijaveron käytössä voisivat ohjata asiakkaita ja näin ollen myös yrityksiä niihin kuntiin, joissa ei ole matkailijaveroa käytössä. Erilaiset verokäytännöt luovat asiakkaille epäselvyyttä ja heikentäisivät yritysten toimintaympäristön ennakoitavuutta.

Miten arvioit matkailijaveron suhdetta muihin matkailuun tai majoitustoimintaan kohdistuviin veroihin?

Matkailua verotetaan jo nyt erittäin tiukasti verrattuna muihin EU-maihin. Yleistä arvonlisäveroa on nostettu 25,5 prosenttiin, joka on EU maiden toiseksi korkein. Majoituspalveluiden, henkilökuljetusten ja liikuntapalveluiden alv on noussut 10 prosentista 13,5 prosenttiin. Majoituksen arvonlisävero on täten Euroopan toiseksi korkeimmalla tasolla. Matkailu on ainoa vientiala, joka maksaa 5,5 miljardin euron vientitulostaan arvonlisäveroa Suomeen. Arvonlisäveron lisäksi matkailuyritykset maksavat yhteisöveroa ja kiinteistööveroa sekä useita muita välillisiä veroja. Työvoimaintensiivisenä alana matkailu kerryttää myös merkittävästi työntekijöiden tuloveroa. Matkailuun kohdistuvan verotuksen ja kustannusten nousu heikentää Suomen matkailun kilpailukykyä äärimmäisen kilpailluilla kansainvälisillä markkinoilla. Kilpailukykyä ei tule heikentää kasvattamalla verotaakkaa.

Uuden alueellisen matkailijaveron käyttöönoton tai pilotoinnin sijaan pidämme tärkeänä tarkastella, miten matkailun jo nyt tuomaa verokertymää voidaan hyödyntää matkailun kestävyiden edistämiseen.

Muut huomiot

Mitä muita näkökohtia alueellisen matkailijaveron valmistelussa tulisi huomioida? Miten muuten haluat kommentoida matkailijaveron valmistelua?

Toivomme, että edellä esitetyt näkökulmat otetaan huomioon matkailijaveroa koskevassa selvityksessä. Olemme mielellämme käytettävissä selvitystyön tulevilla vaiheilla tuomassa esiin lappilaisten matkailuyritysten näkökulmia.

Mahdollinen kirjallinen lausunto sekä liitteet

Voit lisätä mahdollisen erillisen kirjallisen lausunnon aiheesta.

-

Forsell Nina
Finnish Lapland Tourist Board ry - / Lapin matkailuelinkeinon liitto